

Beslissing van de Raad voor de Journalistiek

over de klacht van

Marijke Taffein

tegen

Primo Magazine en TV Gids

Met drie mails van 24 oktober 2016 dient mevrouw Marijke Taffein een klacht in tegen Primo Magazine en TV Gids. Aanleiding is een artikel van 18 oktober 2016 onder de titel *Na ellendige jeugd stelt Joeri Cools kindermishandeling aan de kaak. 'Zelfs toen mijn broer seksueel misbruik aankloeg, weigerde de politie te luisteren'*. Vic Dennis, algemeen hoofdredacteur van Primo Magazine en TV Gids, antwoordt met een brief van 12 november, waarop Marijke Taffein repliceert met een mail van 15 november 2016.

Een rapporteringscommissie van de Raad voor de Journalistiek heeft een hoorzitting gehouden op 19 januari 2017. Marijke Taffein en haar partner David Gillies woonden de hoorzitting bij. Voor Primo Magazine en TV Gids was journalist Dominique Trachet aanwezig.

DE FEITEN

Het artikel is een interview met een man die vertelt hoe hij als kind verwaarloosd, mishandeld en misbruikt werd en daarover een boek heeft geschreven. Het begint met een inleiding over kindermishandeling in het algemeen en een schets van de moeder en stiefvader van de auteur en hun gezinssituatie. Daarna geeft de man voorbeelden van mishandeling en misbruik en bekritiseert hij onder meer zijn familie, zijn vroegere scholen, politie, gerecht, sociale diensten en burens omdat ze volgens hem moeten geweten hebben wat er aan de hand was, maar niets gedaan hebben. Hij pleit ervoor dat kinderen in een instelling beter zouden worden opgevoed, ook na hun achttien.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

Klaagster is de moeder van de auteur van het boek die in het artikel geïnterviewd wordt. Zij zegt dat het artikel talrijke fouten bevat en dat de journalist niets gedaan heeft om de waarachtigheid van zijn beweringen te checken. De journalist heeft het verhaal van haar zoon klakkeloos overgenomen en nooit in twijfel getrokken of wat hij vertelt strookt met de waarheid. Ze noemt het artikel eenzijdig en lasterlijk.

Klaagster zegt dat het verhaal van haar zoon gebaseerd is op haar eigen verhaal als kind, dat ze had neergeschreven in een dagboek en dat haar zoon gevonden heeft. Het nawoord in het boek, van een sociaal assistent van de jeugdrechtbank en later directeur Jongerenwelzijn Oost-Vlaanderen, dat het verhaal zou staven, gaat volgens klaagster niet over haar zoon maar over geplaatste jongeren in het algemeen.

Klaagster heeft na publicatie van het artikel een mail gestuurd naar de journalist om hem op de fouten te wijzen. Ze heeft geen wederwoord of rechtzetting gevraagd omdat ze het verhaal geen tweede keer wou oprakelen in Primo. Ze besluit dat haar zoon een onverantwoorde journalist gevonden heeft om over hem te schrijven, en zo zijn slag thuis gehaald heeft.

Primo Magazine en TV Gids zegt dat het artikel geen eigen reportage met zelf aangedragen informatie is, maar een interview met de auteur van een boek waaraan de journalist niets heeft toegevoegd, behalve dan dat hij het gekaderd heeft in een breder maatschappelijk verband.

De journalist kent de auteur als taxichauffeur. Vijf jaar geleden sprak hij voor het eerst over zijn jeugd, maar de journalist heeft daar toen niets mee gedaan. Pas toen er sprake was van een boek, besliste hij om het verhaal ook in Primo te brengen.

Bij een interview naar aanleiding van een boek is de auteur en in het verlengde daarvan de uitgever verantwoordelijk voor de inhoud. Primo heeft daar rechtstreeks niets mee te maken en kan niet alles van een verhaal controleren wat het niet zelf heeft uitgespit. Of moet een journalist ook alle ervaringen van een gewezen gevangene van terreurgroep IS natrekken? Slachtoffers van misbruik of incest spreken de eerste 20 jaar niet over hun verhaal, dat bijgevolg niet te checken valt. De journalist had bovendien geen namen van degenen die in het boek en het artikel aan bod komen.

Een aantal elementen staven bovendien de inhoud van het boek, zoals het nawoord van een gewezen sociaal assistent van de jeugdrechtbank en later directeur van Jongerenwelzijn Oost-Vlaanderen, die de auteur in zijn jeugd jaren heeft begeleid. De journalist heeft hem gecontacteerd en hij bevestigt dat het verhaal niet overdreven is. Verder verwijst de journalist naar een krantenartikel van 30 jaar geleden over het gezin van de auteur en naar kopieën van gesprekken van 2003 tussen klagster en haar dochter op de website politics.be. De auteur had ook contact met het kabinet van minister van welzijn Vandeurzen, wat volgens de journalist niet zomaar gebeurt.

Maar ook zonder die extra elementen en extra bronnen zou de journalist identiek hetzelfde artikel geschreven hebben. Hij noemt zichzelf als journalist in dit geval een doorgeefluik. De auteur van het boek mag vertellen wat hij wil, dat is zijn verantwoordelijkheid. Een journalist hoeft niet na te gaan of de beweringen waar of onwaar zijn.

Primo wijst er ook op dat de naam van klagster niet genoemd wordt in het artikel, en evenmin in het boek, en dat het boek ook in andere media aan bod kwam.

De journalist heeft naar aanleiding van de publicatie van het artikel een mail gekregen van klagster, maar hij heeft haar geen interview aangeboden. De mail kwam pas enkele weken na publicatie en klagster vroeg niet om een reactie te mogen geven. De journalist zag daar ook geen reden toe. Alles wat in het artikel staat, staat ook in het boek en dat is de verantwoordelijkheid van de auteur.

Ten slotte zegt Primo dat klagster de verkeerde personen aanpakt. Eigenlijk wil ze het boek uit de handel laten nemen, maar omdat ze niet in contact willen komen met het gerecht, pakt ze de boodschapper aan.

BESLISSING

De Raad voor de journalistiek spreekt zich niet uit over het boek dat aanleiding was voor het artikel, noch over het waarheidsgehalte van de feiten die in het boek aan bod komen. Dat valt buiten de opdracht en de bevoegdheid van de Raad. De Raad kan zich alleen uitspreken over de manier waarop de journalist over het boek gerapporteerd heeft in Primo Magazine en TV Gids.

In de lange inleiding tot het interview neemt de journalist elementen uit het getuigenis en het boek over als feitelijke gegevens. Hij noemt zichzelf een 'doorgeefluik' en gaat ervan uit dat hij als journalist niet moet nagaan of het persoonlijke getuigenis waar is of niet. In het omvangrijke artikel biedt hij de auteur van het boek een uitgebreid forum, waarin zware beschuldigingen worden geuit tegenover klaagster.

De journalist heeft evenwel de plicht om in alle omstandigheden waarheidsgetrouw te berichten en rekening te houden met de rechten van eenieder die in de berichtgeving voorkomt. Dat geldt ook voor persoonlijke getuigenissen.

Indien het onmogelijk is om de feiten te checken, dient de journalist de nodige reserve en terughoudendheid aan de dag te leggen en moet dat ook blijken uit zijn artikel. Dat vloeit voort uit artikel 1 en 2 van de code die bepalen dat de journalist waarheidsgetrouw bericht. In het artikel van Primo Magazine en TV Gids is van enig voorbehoud evenwel geen sprake. Zeker gelet op de zware beschuldigingen die in het artikel worden geuit maakt dit gebrek aan voorbehoud een inbreuk uit op de plicht om waarheidsgetrouw te berichten.

Om die redenen is de Raad voor de Journalistiek van oordeel:

De klacht is gegrond

Brussel, 17 februari 2017